

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-71>

УДК 332.146

**ВДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО МЕХАНІЗМУ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВА ТОРГІВЛІ
НА ЗАСАДАХ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ**

**IMPROVEMENT OF THE STRATEGIC MECHANISM
FOR ENSURING THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT
OF TRADE ENTERPRISES
ON THE BASIS OF ANTI-CRISIS MANAGEMENT**

Передерій Тетяна Сергіївна

аспірантка,

Державний торговельно-економічний університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0168-8164>

Perederii Tetiana

State University of Trade and Economics

У сучасних умовах глобальної економічної нестабільності та швидких змін на ринку підприємства торгівлі стикаються з численними викликами, що негативно впливають на їхню стійкість, конкурентоспроможність та фінансову стабільність. Однією з ключових умов успішного функціонування підприємств є вдосконалення стратегічного механізму забезпечення сталого розвитку, який дозволяє не лише ефективно долати кризи, а й сприяє зростанню в довгостроковій перспективі. Використання системного підходу до антикризового управління забезпечує підприємствам можливість швидко адаптуватися до мінливих умов ринку, впроваджувати інновації та покращувати власну інвестиційну привабливість. Крім того, це дозволяє оптимізувати ресурси, підвищити ефективність діяльності та досягти стратегічних цілей розвитку. Дослідження підкреслює важливість інноваційних стратегій та інтеграції новітніх підходів до управління підприємствами в умовах нестабільного середовища.

Ключові слова: інвестиції, інновації, інвестиційна привабливість підприємств, антикризове управління, стратегічний механізм, сталий розвиток, інноваційні стратегії.

In the modern context of global economic instability and rapid market changes, trade enterprises face numerous challenges that significantly affect their sustainability, competitiveness, and financial stability. One of the key conditions for the successful operation of enterprises is the improvement of the strategic mechanism to ensure sustainable development, which enables them not only to effectively overcome crises but also contributes to their long-term growth. The application of a systematic approach to anti-crisis management ensures that enterprises can quickly adapt to changing market conditions, introduce innovations, and enhance their investment attractiveness. Moreover, it allows for the optimization of resources, increasing operational efficiency, and achieving strategic development goals. The research highlights the importance of innovative strategies and the integration of modern approaches in the management of enterprises under unstable conditions. By utilizing adaptive mechanisms and strategic planning, companies can improve their resilience to market fluctuations and emerge stronger from economic downturns. This is particularly critical in a highly volatile global environment, where the ability to innovate and manage risks efficiently becomes a defining factor for success. Furthermore, the focus on investment attractiveness reinforces the need for sustainable growth that appeals to both current and prospective stakeholders. The adoption of new technologies and innovative strategies in business processes strengthens the company's position in the market, ensuring not just survival during crises but also setting the foundation for sustainable, long-term development in competitive markets. Implementation of a system of regular risk analysis and scenario planning is critically important for increasing the readiness of enterprises for crisis situations. The development of scenarios of possible crisis situations and their consequences allows prompt response to changes in the environment.

Keywords: investments, innovations, investment attractiveness of enterprises, anti-crisis management, strategic mechanism, sustainable development, innovative strategies.

Постановка проблеми. У сучасних умовах війни в Україні питання забезпечення сталого розвитку підприємств набуває особливого значення. Воєнні дії, що тривають, створюють значні виклики для економічної стабільності та розвитку бізнесу, зокрема в сфері торгівлі. Підприємства змушені адаптуватися до нових реалій, де традиційні механізми управління та стратегічного планування виявляються недостатніми.

В умовах війни зростають ризики, що пов'язані з нестабільністю фінансових і економічних показників, змінами в споживчому попиті та забезпеченні логістичних ланцюгів. Це веде до необхідності розробки і впровадження антикризових стратегій, які б дозволили підприємствам зберігати свою конкурентоспроможність і стабільність. Зокрема, постає питання удосконалення стратегічного механізму забезпечення сталого розвитку підприємств торгівлі, враховуючи специфічні умови кризового середовища.

Серед ключових аспектів, що потребують уваги, можна виділити:

Адаптація до нестабільного ринку. Підприємства мають знайти нові підходи до управління в умовах невизначеності ринку і зменшення споживчого попиту. Необхідно розробити інноваційні стратегії для підвищення стійкості бізнесу.

Інвестиційна привабливість. Війна негативно впливає на інвестиційний клімат, тому важливо знайти резерви для підвищення інвестиційної привабливості територіальних одиниць і підприємств, що працюють в умовах кризи.

Ефективність антикризового управління. Необхідно вдосконалити механізми антикризового управління, щоб забезпечити своєчасне реагування на змінювані умови та оптимізувати ресурси для подолання кризових ситуацій.

З огляду на ці проблеми, постає необхідність в системному підході до стратегічного управління підприємствами в умовах війни, що дозволить забезпечити їх сталий розвиток і конкурентоспроможність навіть у складних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз сучасних наукових праць свідчить про значний інтерес до теми антикризового управління та його впливу на сталий розвиток підприємств. Зокрема, Пилипенко С. [1] наголошує на важливості стратегічного управління підприємствами на основі концепції сталого розвитку. Його дослідження акцентує

на необхідності інтеграції принципів сталого розвитку у стратегічне управління для досягнення довгострокової ефективності. Автор Плуталов С. І. [2] звертає увагу на роль культурних та креативних індустрій у досягненні цілей сталого розвитку, пропонуючи аналітичний контекст моделювання динамічних зв'язків, що є важливим для розуміння інноваційних аспектів у кризових ситуаціях. Дослідження Руди М. В. та Мазурика М. М. [3, с. 204] фокусується на співпраці України та ЄС у сфері сталого розвитку, оглядаючи перспективи взаємодії, що може бути корисним для розробки стратегій антикризового управління. Автори Селюченко Н. Є. та Данилович Т. Б. [4, с. 301] досліджують сталий розвиток підприємства як умову успішного функціонування бізнесу, підкреслюючи його взаємозв'язок з соціально-економічними системами вищого рівня. Важливими висновками про роль інновацій в антикризовому управлінні є роботи Середюк Ю. М. та Хринюка О. С. [5], які підкреслюють важливість управління підприємствами на засадах сталого розвитку для забезпечення їх довгострокової конкурентоспроможності. Також, Степаненко Т. О. [6, с. 136] пропонує теоретичні та методичні засади сталого розвитку підприємства, які можуть бути корисними для вдосконалення стратегічного механізму антикризового управління. Дослідники Шашина М. В. та Мосійчук Д. О. [7] надають інформацію про параметричні характеристики сталого розвитку підприємства, що підтверджує необхідність урахування цих параметрів при розробці антикризових стратегій. Зокрема, Шевчук В. Я. [9, с. 43] та Шубравська О. В. [10, с. 37] розглядають концепції сталого розвитку в економічних дослідженнях, акцентуючи на важливості інноваційного оновлення для покращення інвестиційної привабливості. Аналіз цих досліджень підтверджує необхідність комплексного підходу до антикризового управління, який включає як управлінські, так і технологічні інновації, що є критично важливими для забезпечення сталого розвитку підприємств у кризових умовах.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значний обсяг досліджень у сфері антикризового управління, залишаються невирішеними питання, пов'язані з інтеграцією інноваційних підходів в антикризову стратегію, особливо у сфері торгівлі. Потребує подальшого дослідження ефективність адаптації стратегічних механізмів у специфічних умовах кризи, що

безпосередньо вплине на інвестиційно-інноваційні пріоритети підприємств торгівлі.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в розробці та вдосконаленні стратегічного механізму забезпечення сталого розвитку підприємства торгівлі на основі антикризового управління. Основними завданнями є: аналіз та систематизація факторів, що впливають на інноваційний розвиток підприємств торгівлі; вивчення світового досвіду організації інноваційного процесу в умовах кризи; визначення резервів підвищення інвестиційної привабливості підприємств торгівлі через антикризове управління.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах війни в Україні підприємства торгівлі стикаються з численними викликами, які ставлять під загрозу їхню стійкість і здатність до сталого розвитку. Війна веде до значних економічних і соціальних потрясінь, що вимагає від підприємств ефективного антикризового управління та удосконалення стратегічного механізму для забезпечення сталого розвитку. В умовах нестабільності необхідно не тільки адаптувати існуючі стратегії, але й розробити нові підходи до управління, що дозволять забезпечити довгострокову конкурентоспроможність та ефективність бізнесу [1].

Один із ключових аспектів забезпечення сталого розвитку підприємств у сфері торгівлі полягає у створенні системи управління кризовими ситуаціями. Кризове управління – це комплекс заходів, спрямованих на запобігання виникненню криз та їх подолання. Система кризового управління повинна включати такі елементи, як система передкризового попередження, система запобігання кризам та система управління кризовими ситуаціями. Система передкризового попередження має на меті вчасно виявляти фактори, які можуть призвести до кризи [2]. Система запобігання кризам дозволяє розробляти та впроваджувати заходи, спрямовані на усунення причин, що можуть викликати кризу. Система управління кризовими ситуаціями передбачає розробку та впровадження заходів, спрямованих на подолання кризи. Створення ефективної системи кризового управління дозволить підприємствам у сфері торгівлі ефективно протистояти кризовим ситуаціям та забезпечити їх тривалий успіх [3, с. 205].

Розвиток нових технологій може впливати на методи торгівлі та спілкування зі споживачами. Підприємства мають бути готові до

впровадження інновацій для підтримки своєї конкурентної переваги. Ефективне кризове управління допомагає підприємствам зберегти фінансову стійкість навіть у нестабільних економічних умовах. Розробка механізму забезпечення сталого розвитку підприємства торгівлі на основі кризового управління є ключовим завданням, яке допомагає підприємствам відповідати на виклики та забезпечує їх успішний розвиток у складних умовах сучасного бізнес-середовища [4, с. 301].

Механізм забезпечення сталого розвитку підприємства торгівлі на засадах кризового управління включає наступні етапи:

1. Аналіз стану підприємства торгівлі, що передбачає оцінку фінансового, економічного, соціального та екологічного стану підприємства для виявлення сильних та слабких сторін, а також потенційних ризиків та можливостей.

2. Розробка плану кризового управління, в якому передбачаються заходи для запобігання кризі та подолання її, з урахуванням особливостей підприємства та потенційних ризиків.

3. Впровадження плану кризового управління, включаючи збільшення запасів товарів, зниження витрат, розширення ринків збуту, модернізацію виробництва та підвищення кваліфікації персоналу.

4. Оцінка ефективності кризового управління, що дозволяє визначити, які заходи були ефективними, а які – не ефективними [5].

Варто зауважити, що механізм забезпечення сталого розвитку підприємства торгівлі на основі кризового управління є складним та багатограним. Однак його ефективне впровадження дозволяє підприємствам уникнути криз та забезпечити їхній тривалий розвиток.

Важливим фактором вдосконалення стратегічного механізму забезпечення сталого розвитку підприємства торгівлі є його адаптивність до мінливих умов зовнішнього середовища. Це передбачає постійний моніторинг ринкової ситуації, конкурентного середовища, економічних та політичних факторів та своєчасне внесення змін до стратегії [6, с. 137].

Впровадження системи регулярного аналізу ризиків і сценарного планування є критично важливим для підвищення готовності підприємств до кризових ситуацій. Розробка сценаріїв можливих кризових ситуацій та їхніх наслідків дозволяє оперативно реагувати на зміни в середовищі.

Основні напрями вдосконалення стратегічного механізму забезпечення сталого роз-

витку підприємства торгівлі на засадах антикризового управління в умовах війни в Україні наведені у табл. 1.

Зменшення витрат на неактивні напрямки, оптимізація процесів та зменшення витрат на логістику і постачання сприяють підвищенню

фінансової стабільності підприємства. Цей підхід включає перегляд структури витрат та пошук шляхів для скорочення витрат без зниження якості продукції. Розширення бази постачальників та ринків збуту дозволяє зменшити залежність від одного джерела або регі-

Таблиця 1

Основні напрями вдосконалення стратегічного механізму забезпечення сталого розвитку підприємства торгівлі на засадах антикризового управління в умовах війни в Україні

Напрямок вдосконалення	Характеристика	Очікуваний результат
Аналіз ризиків та сценарне планування	Впровадження системи регулярного аналізу ризиків і сценарного планування для оцінки можливих наслідків війни на бізнес.	Підвищення готовності до кризових ситуацій та зменшення негативного впливу на діяльність підприємства.
Оптимізація витрат	Зменшення витрат на неактивні напрямки, оптимізація процесів та зменшення витрат на логістику та постачання.	Зниження загальних витрат і підвищення фінансової стабільності підприємства.
Диверсифікація постачальників і ринків	Розширення бази постачальників та ринків збуту для зменшення залежності від одного джерела або регіону.	Зниження ризиків перебоїв у постачанні та розширення можливостей для збуту продукції.
Впровадження інноваційних технологій	Інвестиції в нові технології для автоматизації процесів, покращення управлінських систем і оптимізації продуктивності.	Підвищення ефективності та конкурентоспроможності підприємства через технологічні інновації.
Забезпечення безпеки даних	Впровадження систем захисту інформації та кібербезпеки для захисту від кібератак і забезпечення конфіденційності даних.	Зниження ризиків інформаційних загроз і покращення захисту важливих даних.
Управління фінансовими ризиками	Розробка та реалізація стратегій управління фінансовими ризиками, таких як хеджування валютних і процентних ризиків.	Підвищення фінансової стійкості і зменшення негативного впливу валютних та процентних коливань.
Розвиток кадрового потенціалу	Навчання та розвиток персоналу для підвищення їхньої готовності до кризових ситуацій та покращення їхньої продуктивності.	Підвищення кваліфікації та мотивації співробітників, що сприятиме більш ефективному управлінню в умовах кризи.
Підвищення комунікації з клієнтами	Розробка стратегій комунікації з клієнтами, включаючи покращення зворотного зв'язку та підтримку клієнтів в умовах кризових ситуацій.	Зміцнення відносин з клієнтами та підтримка їх лояльності через якісне обслуговування та комунікацію.
Аналіз та вдосконалення логістики	Оптимізація логістичних процесів для покращення ефективності постачання та зменшення витрат на транспортування.	Підвищення ефективності логістики та зменшення витрат на транспортування і складування.
Забезпечення стійкості виробничих процесів	Перегляд і вдосконалення виробничих процесів для забезпечення їх стійкості та адаптивності до змінюваних умов.	Підвищення стійкості виробництва та зменшення впливу негативних факторів на процеси.

Джерело: розроблено автором

ону, що включає укладення нових договорів з альтернативними постачальниками та вихід на нові ринки збуту продукції [7]. Інвестиції в нові технології, які автоматизують процеси, покращують управлінські системи та оптимізують продуктивність, є необхідними для підтримки конкурентоспроможності підприємства. Цей підхід допомагає зменшити витрати та підвищити ефективність бізнес-процесів. Впровадження систем захисту інформації та кібербезпеки є важливим для захисту підприємства від кібератак і забезпечення конфіденційності даних, що включає використання сучасних систем захисту даних і навчання персоналу основам кібербезпеки [8].

Розробка і реалізація стратегій управління фінансовими ризиками, таких як хеджування валютних і процентних ризиків, сприяє підвищенню фінансової стійкості підприємства, що включає використання фінансових інструментів для зменшення негативного впливу валютних і процентних коливань. Навчання та розвиток персоналу є ключовими для підвищення їхньої готовності до кризових ситуацій та покращення продуктивності, що включає проведення тренінгів та навчальних програм для підвищення кваліфікації співробітників [9, с. 43]. Розробка стратегій комунікації з клієнтами, покращення зворотного зв'язку та підтримка клієнтів в умовах кризових ситуацій зміцнює відносини з клієнтами і підтримує їх лояльність. Оптимізація логістичних процесів дозволяє покращити ефективність постачання та зменшити витрати на транспортування, що включає перегляд логістичних маршрутів і вдосконалення процесів складування. Перегляд і вдосконалення виробничих процесів для забезпечення їхньої стійкості та адаптивності до змінюваних умов є важливим для підтримки безперервності бізнесу [10, с. 37].

В умовах війни в Україні підприємства торгівлі повинні вжити заходів для вдосконалення стратегічного механізму забезпечення сталого розвитку на основі антикризового управління. Рекомендовані напрями, такі як аналіз ризиків, оптимізація витрат, диверсифікація постачальників, впровадження інновацій, забезпечення безпеки даних та інші, дозволяють підвищити стійкість і конкурентоспроможність підприємств. Реалізація цих заходів допоможе підприємствам ефективно адаптуватися до умов війни, забезпечити їхню стабільність та підтримати сталий розвиток у складних економічних умовах [11, с. 191].

Для забезпечення сталого розвитку підприємств торгівлі в умовах кризи необхідно

враховувати інвестиційно-інноваційні пріоритети, які дозволять підвищити їх стійкість та ефективність. Важливою складовою є вдосконалення стратегічного механізму, що включає [12, с. 337]:

- Інноваційний розвиток. Впровадження нових технологій та інноваційних рішень, що дозволяють знижувати витрати та підвищувати якість продукції.

- Інвестиційні пріоритети. Оцінка та реалізація інвестиційних проектів, що мають потенціал для підвищення конкурентоспроможності.

- Адаптивність стратегії. Розробка стратегій, що дозволяють гнучко реагувати на зміни ринкових умов та швидко адаптуватися до нових викликів.

Вдосконалення стратегічного механізму забезпечення сталого розвитку підприємства торгівлі на засадах антикризового управління є ключовим фактором його стійкості та успішного розвитку в умовах сучасних економічних реалій [13, с. 39]. Стратегічний механізм має ґрунтуватися на чіткому стратегічному баченні, конкретних стратегічних цілях та завданнях, ефективній системі антикризового управління та постійному моніторингу та контролю за ходом реалізації стратегії [14, с. 45].

Механізм забезпечення сталого розвитку підприємства торгівлі на основі антикризового управління є складним і має багато аспектів. Однак він є невід'ємною частиною успішного функціонування підприємства в сучасному світі. Заходи для підвищення рівня сталості охоплюють такі аспекти: зменшення споживання енергії та ресурсів; перехід на використання відновлюваних джерел енергії; зменшення викидів шкідливих речовин в атмосферу; залучення працівників до прийняття рішень; створення безпечних і здорових умов праці; забезпечення справедливих умов оплати праці; повага до прав людини; захист навколишнього середовища.

Висновки. Вдосконалення стратегічного механізму забезпечення сталого розвитку підприємств торгівлі через антикризове управління є необхідним для підвищення їх стійкості та конкурентоспроможності в умовах кризових явищ. Інноваційні підходи та інвестиційні пріоритети грають ключову роль у забезпеченні ефективного функціонування підприємств. Подальші дослідження мають на меті розробку специфічних рекомендацій для реалізації антикризових стратегій в умовах різних ринкових умов, що дозволить підприємствам успішно впоратися з кризовими викликами і забезпечити стійкий розвиток.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Пилипенко С. Стратегічне управління підприємством на засадах концепції сталого розвитку. *Економіка та суспільство*. 2020. № 21. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/33> (дата звернення: 07.08.2024).
2. Плуталов С. І. Роль культурних, креативних індустрій у досягненні цілей сталого розвитку: аналітичний контекст моделювання динамічних зв'язків. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 51. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2472/2391> (дата звернення: 07.08.2024).
3. Руда М. В., Мазурик М. М. Співпраця України та ЄС у сфері сталого розвитку: огляд перспектив. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2021. № 3. С. 204–211.
4. Селюченко Н. Є., Данилович Т. Б. Сталий розвиток підприємства як необхідна умова успішного функціонування бізнесу та його взаємозв'язок зі сталим розвитком соціально-економічних систем вищого рівня. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 29. С. 299–306.
5. Середюк Ю. М., Хринюк О. С. Управління підприємствами на засадах сталого розвитку з метою забезпечення їх довгострокової конкурентоспроможності. *Ефективна економіка*. 2021. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9588> (дата звернення: 07.08.2024).
6. Степаненко Т. О. Теоретичні та методичні засади сталого розвитку підприємства. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія економіка і управління*. 2020. № 6. С. 136–141.
7. Шашина М. В., Мосійчук Д. О. Параметричні характеристики сталого розвитку підприємства. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2022. № 3. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/3_2022/4.pdf (дата звернення: 07.08.2024).
8. Шашина М. В., Мосійчук Д. О. Параметричні характеристики сталого розвитку підприємства. *Ефективна економіка*. 2022. № 3. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=10049> (дата звернення: 07.08.2024).
9. Шевчук В. Я. Про концепцію переходу України до сталого розвитку. *Проблеми сталого розвитку України*. Київ : «БМТ», 2021. С. 42–55.
10. Шубравська О. В. Сталий економічний розвиток: концепції та напрями дослідження. *Економіка України*. 2020. № 1. С. 36–42.
11. Яновська В., Парфентьева О. Концепція сталого розвитку в економічних дослідженнях: кількісний та лексико-семантичний вимір. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 2. Том 2. С. 186–195.
12. Iepifanova I., Bolotnov D. (2022). Le place of strategy in the system of anti-crisis management of enterprises. *Herald of Khmelnytskyi National University, Economic sciences*. Vol. 3, pp. 335–338.
13. Katamadze G. (2022). Business entity's preventive-anti-crisis strategy model and possibilities of its implementation in Georgia. *Economics. Ecology. Socium*. Vol. 6, pp. 38–45.
14. Stroiko T., Kharus H. (2022). Anti-crisis management as the basis of ensuring the economic stability of enterprises. *Free Seas Economic Journal*. Vol. 3(4), pp. 44–51.

REFERENCES:

1. Pylypenko S. (2020). Stratehichne upravlinnia pidpriemstvom na zasadakh kontseptsii staloho rozvytku [Strategic enterprise management on the basis of sustainable development concept]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, (21). URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/33> (data zvernennia: 07.08.2024).
2. Plutalov S. I. (2023). Rol kulturnykh, kreatyvnykh industrii u dosiahnenni tsilei staloho rozvytku: analitychnyi kontekst modeliuvannia dynamichnykh zviazkiv [The role of cultural, creative industries in achieving sustainable development goals: analytical context of modeling dynamic relations]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, (51). URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2472/2391> (data zvernennia: 07.08.2024).
3. Ruda M. V., Mazuryk M. M. (2021). Spivpratsia Ukrainy ta YeS u sferi staloho rozvytku: ohliad perspektyv [Cooperation between Ukraine and the EU in the field of sustainable development: A review of prospects]. *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku – Management and Entrepreneurship in Ukraine: Stages of Formation and Development Problems*, (3), 204–211.
4. Seliuchenko N. Ye., Danylovych T. B. (2019). Stalyi rozvytok pidpriemstva yak neobkhidna umova uspishnoho funktsionuvannia biznesu ta yoho vzaiezozviazok zi stalym rozvytkom sotsialno-ekonomichnykh system vyshchoho rinvia [Sustainable development of the enterprise as a necessary condition for the successful functioning of the business and its relationship with the sustainable development of higher-level socio-economic systems]. *Infrastruktura rynku – Market Infrastructure*, (29), 299–306.

5. Serediuk Yu. M., Khryniuk O. S. (2021). Upravlinnia pidpriemstvamy na zasadakh staloho rozvytku z metoiu zabezpechennia yikh dovrostokovoi konkurentospromozhnosti [Management of enterprises on the principles of sustainable development to ensure their long-term competitiveness]. *Efektivna ekonomika – Efficient Economy*, (11). URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9588> (data zvernennia: 07.08.2024).
6. Stepanenko T. O. (2020). Teoretychni ta metodychni zasady staloho rozvytku pidpriemstva [Theoretical and methodological principles of enterprise sustainable development]. *Vcheni zapysky TNU im. V. I. Vernadskoho. Seriia ekonomika i upravlinnia – Scientific Notes of Vernadsky TNU. Series Economics and Management*, (6), 136–141.
7. Shashyna M. V., Mosiichuk D. O. (2022). Parametrychni kharakterystyky staloho rozvytku pidpriemstva [Parametric characteristics of enterprise sustainable development]. *Elektronne naukove fakhove vydannia «Efektivna ekonomika» – Electronic Scientific Professional Edition «Efficient Economy»*, (3). URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2022/4.pdf (data zvernennia: 07.08.2024).
8. Shashyna M. V., Mosiichuk D. O. (2022). Parametrychni kharakterystyky staloho rozvytku pidpriemstva [Parametric characteristics of enterprise sustainable development]. *Efektivna ekonomika – Efficient Economy*, (3). URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10049> (data zvernennia: 07.08.2024).
9. Shevchuk V. Ya. (2021). Pro kontseptsiiu perekhodu Ukrainy do staloho rozvytku [On the concept of Ukraine's transition to sustainable development]. *Problemy staloho rozvytku Ukrainy – Problems of Sustainable Development of Ukraine*, Kyiv: «BMT», 42–55.
10. Shubravska O. V. (2020). Stalyi ekonomichnyi rozvytok: kontseptsii ta napriamy doslidzhennia [Sustainable economic development: Concepts and directions of research]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, (1), 36–42.
11. Ianovska V., Parfentieva O. (2022). Kontseptsiiia staloho rozvytku v ekonomichnykh doslidzhenniakh: kilkisnyi ta leksyko-semantychnyi vymir [The concept of sustainable development in economic research: Quantitative and lexical-semantic dimensions]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu – Bulletin of Khmelnytskyi National University*, (2). Tom 2, 186–195.
12. Iepifanova I., Bolotnov D. (2022). Le place of strategy in the system of anti-crisis management of enterprises. *Herald of Khmelnytskyi National University, Economic sciences*, (3), 335–338.
13. Katamadze G. (2022). Business entity's preventive-anti-crisis strategy model and possibilities of its implementation in Georgia. *Economics. Ecology. Socium*, (6), 38–45.
14. Stroiko T., Kharus H. (2022). Anti-crisis management as the basis of ensuring the economic stability of enterprises. *Free Seas Economic Journal*, (3)4, 44–51.